



Vyhlasenie sociálneho summitu z Porta – 7. máj

My, podpísané inštitúcie a organizácie, sme sa zišli v Porte počas Sociálneho samitu, aby sme spojili sily s cieľom posilniť implementáciu Európskeho piliera sociálnych práv a využiť túto jedinečnú príležitosť na to, aby sme spoločne bojovali za inkluzívnu, udržateľnú a spravodlivú obnovu s tvorbou pracovných miest založenú na konkurencieschopnom hospodárstve, ktoré na nikoho nezabudne.

S týmto cieľom zdôrazňujeme, že:

- Žijeme v bezprecedentných časoch. Náš spoločný cieľ dosiahnuť transformáciu smerom k zelenému, sociálne spravodlivému a digitálnemu hospodárstvu ovplyvní živobytie ľudí po celej Európe na celé desaťročia, a okrem iného zmení formy spotreby, distribúcie, produkcie a práce. Pandémia COVID-19 zaťažila naše zdravotnícke systémy a vniesla do Európy ďalšie ďalekosiahle zmeny pracovných, vzdelávacích, hospodárskych a sociálnych systémov a spoločenského života, čo vyústilo do vážnej hospodárskej a spoločenskej krízy.
- Európska reakcia na pandémiu COVID-19 zmiernila mnohé negatívne dopady pandémie, čím sa ukázali výhody koordinovaného európskeho prístupu, ktorý by nás mal ďalej spoločne viesť vo forme krokov orientovaných na riešenie, berúc do úvahy rôznorodosť vnútroštátnych systémov. Naďalej bude prinášať inovácie, udržateľný hospodársky rozvoj, kohéziu a hospodársku a sociálnu konvergenciu smerom nahor.
- Nezamestnanosť a nerovnosti sa v dôsledku pandémie prehĺbili, preto je dôležité smerovať zdroje tam, kde sú najviac potrebné, aby sme posilnili naše ekonomiky, a v oblasti politik sa treba zamerať na rovnaké príležitosti, prístup ku kvalitným službám, tvorbu kvalitných pracovných miest, podnikanie, zlepšovanie zručností a rekvalifikáciu a znižovanie chudoby a vyčleňovania.
- Preto nastal správny čas, aby sme spoločne presadili a podporili ambicióznú agendu silnej, udržateľnej a inkluzívnej hospodárskej a sociálnej obnovy a modernizácie, ktoré kráčajú ruka v ruku s posilnením európskeho sociálneho modelu, aby všetci ťažili zo zelenej a digitálnej transformácie a žili dôstojný život.
- Dvadsať zásad Európskeho piliera sociálnych práv, ktoré vznikli roku 2017 na Sociálnom samite pre spravodlivé pracovné miesta a rast v Göteborgu, naďalej slúži ako kompas na ceste za silnou, udržateľnou a inkluzívnou obnovou a ekonomickou a sociálnou konvergenciou smerom nahor.
- V Strategickom pláne na roky 2019 až 2024 európski lídri zdôraznili, že je potrebné implementovať pilier tak, že sa jeho zásady pretavia do praxe na európskej aj národnej úrovni, berúc do úvahy príslušné kompetencie. V uznesení o silnej sociálnej Európe pre spravodlivú transformáciu a v uznesení o záruke pre deti Európsky parlament tiež jasne zdôraznil potrebu silného spoločného úsilia, aby sa práva a zásady obsiahnuté v pilieri stali skutočnosťou.



V tomto kontexte vítame Akčný plán pre Európsky pilier sociálnych práv, ktorý predstavila Európska komisia, a pomocou najvhodnejších nástrojov a s rešpektovaním zásady subsidiarity a obmedzenia administratívnej záťaže na malé a stredné podniky vyzývame všetkých aktérov, aby sa poučili z tejto pandémie a spoločne sa usilovali:

- zachovať núdzové opatrenia tak dlho, ako bude potrebné, no zároveň podporiť strategický prístup k uľahčeniu tvorby nových kvalitných pracovných miest a prechodu z jednej práce do inej.
- mobilizovať všetky potrebné zdroje – investície a reformy –, aby sme sa dostali z hospodárskej a sociálnej krízy a aby sme posilnili odolnosť Európy voči budúcim krízam a zvýšili konkurencieschopnosť európskeho hospodárstva založeného na udržateľnom a inkluzívnom raste, dôstojnej práci a sociálnej spravodlivosti, s osobitnou pozornosťou venovanou environmentálnemu, digitálnemu a technologickému posilneniu pracovníkov, firiem a inštitúcií, s dôrazom na malé a stredné podniky a služby vo verejnom záujme.
- podporiť spravodlivú a udržateľnú hospodársku súťaž na vnútornom trhu prostredníctvom inovácií, kvalitných pracovných miest, dôstojných miezd, primeraných pracovných podmienok, bezpečných a zdravých pracovísk a pracovných prostredí, rovnakého zaobchádzania a spravodlivej mobility.
- prijať opatrenia na zlepšenie fungovania pracovného trhu tak, aby prispieval k udržateľnému hospodárskemu rastu, medzinárodnej konkurencieschopnosti, a zároveň podporiť dôstojné pracovné podmienky a spravodlivú mzdu pre všetkých, a podporiť začlenenie žien, mladých ľudí a zraniteľných kategórií na trhu práce.
- prijať opatrenia na posilnenie národných systémov sociálneho zabezpečenia, aby všetci mohli žiť dôstojný život, so zachovaním udržateľnosti týchto systémov.
- klásť zvýšený dôraz na činnosti, komunity a ľudí, ktorých najviac ovplyvnila koronakríza a jej krátkodobé, strednodobé a dlhodobé dôsledky.
- posilniť územnú a sociálnu kohéziu so zapojením európskych, národných, regionálnych a lokálnych úrovní samosprávy, predovšetkým so zameraním na sektory, skupiny a územia s vážnymi a dlhodobými štrukturálnymi slabosťami, ktoré prechádzajú rýchlymi a zásadnými zmenami, a podporiť posilnenie základných služieb a infraštruktúr v tomto úsilí.
- podporiť autonómny sociálny dialóg ako štrukturálny komponent európskeho sociálneho modelu a posilniť ho na európskej, národnej, regionálnej, sektorovej aj firemnej úrovni, s dôrazom na zabezpečenie rámca pre kolektívne vyjednávanie v rámci rôznorodých modelov, ktoré existujú v členských štátoch.
- podporiť rodovú rovnosť, vrátane odstránenia rozdielov v platoch mužov a žien a zabezpečenia práva na rovnakú mzdu za prácu s rovnakou hodnotou.
- vytvoriť verejné politiky, ktoré na správnej úrovni posilnia sociálnu kohéziu, boj proti všetkým formám diskriminácie, a to aj vo svete práce, a posilniť rovnaké príležitosti pre všetkých, predovšetkým v súvislosti s deťmi ohrozenými chudobou, seniormi, ľuďmi s postihnutím, migrantmi, znevýhodnenými a minoritnými skupinami a ľuďmi bez domova.



- podporiť komplexný prístup, aby sa deti vymanili z chudoby, a to prostredníctvom financovania práv detí a zapracovania záruky pre deti do všetkých sektorov politik, ale aj vďaka posilneniu investícií do udržateľných pracovných miest a sociálnej podpore ich rodičov.
- podporiť občiansky dialóg a aktivity občianskej spoločnosti pri implementácii zásad piliera.

Vyzývame Európsku radu, aby podporila hlavné ciele na rok 2030 navrhované Európskou komisiou v Akčnom pláne pre Európsky pilier sociálnych práv, a aby podporila:

- obnovenie zamestnanosti a tvorby kvalitných pracovných miest ako kľúčových prvkov hospodárskej a sociálnej obnovy s cieľom dosiahnuť zamestnanosť aspoň na úrovni 78% do roku 2030, čo znamená zmenšiť rozdiel v zamestnanosti mužov a žien aspoň na polovicu;
- investície do zručností, celoživotného vzdelávania a odbornej prípravy, ktoré reagujú na potreby hospodárstva a spoločnosti, tak aby sa do roku 2030 dosiahol cieľ, aby sa aspoň 60% Európanov ročne zapojilo do odbornej prípravy a podpora prístupu k základným digitálnym zručnostiam pre aspoň 80% ľudí vo veku 16-74 rokov, čím sa posilní zvyšovanie zručností, rekvalifikácia, zamestnateľnosť a inovácie;
- adekvátne sociálne inklúzia a politiky sociálneho zabezpečenia, aby sa do roku 2030 znížil počet ľudí žijúcich v chudobe alebo sociálnom vyčlenení aspoň o 15 miliónov (v porovnaní s údajmi z roku 2019), vrátane 5 miliónov detí, a predovšetkým s dôrazom na prelomenie generačného cyklu chudoby, ako aj posilnenie sociálnej mobility;

Vyzývame členské štáty, aby si stanovili ambiciózne národné ciele, ktoré, náležite berúc do úvahy východiskovú pozíciu danej krajiny, adekvátne prispievajú k dosiahnutiu európskych cieľov.

Potvrdzujeme, že v rámci hospodárskeho a sociálneho riadenia EÚ je Európsky semester a jeho rôzne nástroje, napríklad nová sociálna hodnotiacia tabuľka, vhodným rámcom na monitorovanie pokroku pri implementácii Európskeho piliera sociálnych práv a na tomto základe žiadame pravidelné hodnotenie pokroku pri dosahovaní hlavných cieľov do roku 2030 a politickej konvergencie na najvyššej politickej úrovni. Výnimočné zdroje sprístupnené na podporu obnovy Európy sú šancou, ktorú nemôžeme premeškať, ak chceme dosiahnuť pokrok smerom k lepšej implementácii potrebných reforiem na národnej úrovni v súlade so zásadami a cieľmi sociálneho piliera.

Na záver zdôrazňujeme dôležitosť zapojenia a diskusie o posilnení sociálneho rozmeru Európy so všetkými občanmi v kontexte Konferencie o budúcnosti Európy, so zapojením sociálnych partnerov a mobilizáciou európskej spoločnosti.